»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА И ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву »БРАНИКА« у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«:
на годину К 32·— 40·— дин.
на по године К 16·— 20·— »
на четврт године К 8·— 10·— »

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска улица бр. 11.

Број 220. У Новом Саду, у суботу 6. (19.) октобра 1907. Година XXIII.

Позив на претплату.

Са 1. октобром по ст. к. почела је нова претплата на наш лист. Држимо, да је излишно, да поштованој читалачкој публици препоручујемо „Браник“. За двадесет и три године свог излажења он је и у најтежим временима показао шта вреди и ми можемо са задовољством погледати на наш рад и на одзив српске одабране публике на тај наш рад. Све, што је у Српству солидно и одабрано — то чита наш лист и одобрава правац нашега листа. Ми нисмо спали на то, да торбаримо са нашим листом и да намећемо наш лист. Правац и садржина нашега листа по себи је препорука нашем листу.

Претплата за „Браник“ износи:
на читаву годину . . . . 32 К.
на по године . . . . . 16 К.
на четврт године . . . . 8 К.
а може се претплатити и месечно са 2 круне 70 пот. За Србију и за стране земље према већој поштарини износи годишња претплата: 40 динара, погодишња 20 динара, а четвртгодишња 10 динара.

Претплата се шаље поштанском упутницом **на администрацију „Браника“.**

У **Новом Саду,** 2. (15.) октобра 1907.

Управа и уредништво „Браника“.

Искрена реч

мојој браћи радикалне странке.*)

Вест, коју је „Браник“ донео у броју од 5. октобра а која је чисто невероватна, каже, да је сигурна ствар — иступ српских радикалских посланика из народносне странке. Та ми вест даје повода, да напишем ове редове.

Словак пише ове редове, који је увек радио заједно са вођама радикалне странке, али као Словенин, не мешајући се у унутрашње ствари Срба, и имајући пред очима ону истину, да је у јединству снага: одржавајући и пријатељски и братски однос са српским либералима, настојао је, колико је могао, да их задобије за такову кооперацију са радикалима и Словацима, која би свима само на добро послужила. То писац ових редова може и делима доказати, шта више могу то доказати и радикалне и либералне вође.

За то с правом држим, да нико не може посумњати у непристрасност моје особе, јер евентуално иступање српских радикалских посланика из народносне групе није унутрашња ствар радикалне странке, него такав јавни политички акт, у коме је заинтересовано цело Српство, Словаци, шта више цело Словенство, заједно с Румунима, те тако о овоме сме да говори сваки поштен Словенин.

Цел ових редова је у осталом — можда већ у последњим часовима, да се од стране Словака пошаље memento против те братоиздајничке политике радикалне странке, која ће се осветити на самом српском народу. Тај народ је баш радикална странка васпитала и водила увек у духу против владе, за народносне идеје (? Ур. „Бр.“), којима су досад свака од наших влада биле затуцани непријатељи, а сада та иста странка хоће тај ваљани опозициони народ да понизи до бекичмене пуважачке владинске гласачке масе или до немог и равнодушног посматрача притискивања своје словенске и румунске браће и њихове народне борбе. Или шта друго значи већ вишемесечно политичко држање радикалне странке, која је погнута и добила корпу на уста?

Српски народ у Угарској нема и не може имати таквих засебних интереса индивидуалног карактера — ни pium desiderium личности будућег патријарха или секуларизације црквених добара — којима би се могла оправдати та политика, која разорава јединство, штети Словенству а потпомаже противника наших народа, владу.

У данашњим нашим приликама само једна политика има права на опстанак и има поштења, она, која у један табор окупља све немађарске народе и подстиче их на заједничку јединствену борбу против коалиционе владе, која притискује не само немађарске народе — и ако ове par excellence — него и све друге народе у овој држави, против владе, на коју с презрењем гледају већ и сам мађарски народ и трезвенији политичари његови. Дувати у један рог с таквом владом није достојно ни радикалне странке, ни њених вођа.

Код једне притиснуте мале народности, каква је и српска у Угарској, народносни дисидентизам је опасан, а мамузаста политика немачког цара, која гледа само оно, што је интерес његова империјалистичког народа, код нас је управо смешна.

Та јасна је намера и средство владе: Divide et impera, ваља поремети редове јединствене народносне странке, која обећава, да ће бити опасна! А за то хоће да као издајнике браће употреби радикалну странку, обећајући јој неке залогаје, који ако заиста имају какве вредности, то радикална странка, поучена досадањом улогом владе, која много обећава а ништа не испуњава, без икаквога пророковања и политичког предсказивања, може бити сигурна о том, да ништа неће добити. Та мађарска влада је обманула и сам мађарски народ и од онога, што му је обећала, није ништа дала.

А погађати се с таквом владом на штету своје браће: не може бити посао поштена човека и поштене странке.

Али познајући српски народ, прост народ, његов отворени карактер, искрену природу, његове пожртовне, пријатељске и братске осећаје, позитивно тврдим да ће он, кад му се отворе очи, с презрењем одбити сваки залогај — па ма овај био за њега евентуално и користан, но потиче од данашње владе, — који су његове вође могли да искамче само *издајством браће*, напуштањем програма, и улагивањем влади.

Поштени српски народ неће прогутати политику, да из борбе, коју немађарски народи воде са владом, извуче такову хасну, која би се могла с правом назвати плаћањем крвљу.

Народ, који је родио Карађорђа, Милоша, Светозара Милетића и т. д. и који је столећима тукао Турке, тај и сада хоће да учествује у борби Словенства, а неће да издаје своју браћу, неће да пактира, нити да се храни милостињом, мрвицама владине странке. И вође радикалне странке, који данас управљају српским народом, такође не могу имати другог схваћања и друге воље. Ако је можда имају — неће је дуго имати. Јер народ данас није више медвед, кога би на ланцу могли водити, час уз владу, час против ње, него евентуално има такав медвед, који ће својом моћном шапом ударити по лабрњи онога свог вођу, који га хоће да научи на скакање, што се не слаже с његовом природом.

Поштеном српском народу треба поштена и солидарна словенска, народносна политика. Ова не може бити владинска, коалиционашка, улизивачка, не може бити кошутовачка, нити братоубилачка.

Радикална браћо моја! Вратите се натраг програму, народу, ако нећете да Вас народ исто тако остави на цедилу, као што сте га Ви оставили на цедилу са својом данашњом политиком. Али не само речима и новинарским опсенама, него и делима!

Словак.

*) Овај чланак добили смо од једног родољуба Словака из Бачке, који је до сада био у радикалском табору, претпостављајући, да су радикали честити српски родољуби и добри Словени. Најновије држање радикалско нам огорчило је тог словачког родољуба, те позива радикале, да се врате у коло српских родољуба. Види се, да тај честити словачки родољуб још не познаје себичне циљеве наших јадних радикала. Ми међутим ради информације саопштавамо овај чланак. Ур. »Бр.«

Радикали — шарлатани.

У 135. броју „Заставе“ изашла је изјава од стране радикалске вршачке црквене управе, у форми званичног акта, која је сада подметла своја леђа, место њена лажљивог дописника, да токорсе њеним моралним ауторитетом побије нашу критику, коју смо у два маха у „Бранику“ изнели и доказали, да *црквена општина неуредно своје рачуне води* и да фактично 35% троши на школе годишње.

Е па сад да видимо и ту виспрену радикалску црквену управу, шта она каже на нападнути њен рад и како се брани.

У изјави под 1.) тврди дакле радикалска црквена општина, да чланови њени плаћају само 20, а не 35% школског прореза.

Под 2.) вели се, да ниједна ратарска кућа није плаћала 350 фор. школског прореза ни онда, кад је прирез био 45%.

Под 3.) тврди се, да су учитељи по својој вољи тражили умировљење, а не да су на то присиљавани.

Под 4.) износи се број школске деце, да је 1902. г. умножен са 200. За 1902./3. годину било је уписано 74, а за 1905./6. 934, за 1906./7. пак 917 ђака. Дакле не само што није одбијено 200 ђака, него је скоро за 200 више уписано. Даље се вели, да сада иду у школу сва деца, изузев болесну децу. Отворена су и два нова разреда.

Под 5.) признаје се, да је у штампаном закључном рачуну изостало у примању школске благајнице свота од 4188 круна 88 пот., коју прима као припомоћ од црквено-школске благајнице. Уверава се даље наводом: Да је тако, сведочи укупна свота примања, а и све рачунске књиге, које стоје и Златоју у свако доба на расположењу. Узгредно се пак напомиње, да је Златоје имао у рукама штампани закључни рачун, јер иначе не би могао цитирати стање тог рачуна.

Под 6.) наводи радикалска црквена управа, да није истина, да је гђа Јелена Деметровићка повукла свој тестаменат с тога, што нема поверења у радикалској управи.

Интересантно је још и ово изнети на јавност, како се том изјавом радикалски манипулапи самохваљишу, али се сами као праве незналице изнели на пазар. А ово је та званична изјава. Веле: „27. јула 1902. године, када је потписани црквени одбор примио управу од либералне странке, било је у благајни готовог новца 1351 круна 25 потура, у предујмовима 424 круне 66 потура. Од тих отписано је 120 круна, јер се не може наплатити.

При крају 1906. године износила је готовина 39.688 круна 97 потура. Прираст за 4½ године износи дакле 38.033 круне 6 потура. Сем тога исплаћен је Вршачкој Кредитној Банци зајам за учитељске плате 6791 круну 38 потура. Школски прирез је смањен са 10%.

Дуг за школске зграде смањен је на 107.574 круне 78 потура од 119.253 круне 32 потуре.

Оправљен је парохијски дом и уштеђено станарине 1080 Круна годишње. За оправку Стеријине куће издато је 3093 Круне 49 пот. За Јанкићеву кућу 1178 Кр. 80 пот., за оправку општинских здања и улепшавање гробља 1710 Кр. 17 потура, за набавку одежда 1880 Кр. и т. д.

Поред тога општина се уписала за члана Матице Српске и Српске Књижевне Задруге, а умножила је број књига у школској књижници.

За све ове тврдње стоје на расположењу званични подаци, па нека се и Златоје увери.

Из редовне седнице црквеног одбора, држане у Вршцу 10. маја 1907. Председник *др. Марко Ранчин, Мита Клицин*, перовођа.“

Ето, то је радикалске црквене управе издата званична објава односно извештај, којим хоће да се брани или боље рећи да се правда према својим мамелуцима, што смо осетљиво критиковали њихово незнање и њихову манипулацију у црквеној општини. Неки се разумнији чланови

узнемирали, што смо нашим чланцима изнели и открили фалично вођење књига и неуредности у њиховом закључном рачуну.

Ми ћемо и према овим нипгтавим примедбама односно кривим и лажљивим исправкама, наша непобитна факта, па све то предречено, на основу њихових штампаних рачуна, изнети и доказати, да су им књиге скроз нетачне и некоректне, а манипулација им је испод сваке критике, о чему ћемо све мане и грешке изнети па ће се сваки разуман човек по нашем излагању, исказима и доказима уверити, да је тако, као што ми просуђујемо.

Под 1.) ставом тврди се, да се не плаћа 35, него само 20% за издржавање наших школа. Тако каже радикалска црквена управа. А сад нека говоре саме цифре, а не ми. По штампаном предрачуну те исте управе за годину 1906. било је следеће примање школске благајнице. Пренос из 1905. године 1.275 Круна. I. *Школски прирез*: 20% по порезној основи на 82.000 Кр. износи 16.400 К. Прирез од 150 надничара по 2 К 300 Круна.

II. *Припомоћ* од црквене општине за основне школе 5.000 Круна.

III. *Камате* од закладе епископа Нектарија 12 Кр., од закладе Љ. Недељковића 12 Кр., од Сузане Петровићке 94 Кр. 50 п., од закладе Кристине Сабовљевићке 48 К, од Јефте Вашацког 6 К 50 п., од школског фонда 458 К 40 п., од забавишног фонда 141 К 12 п.

IV. *Пристојба и глобарина.* Од уписнина школске деце 300 К, од ђачке потуре при погребима 82 К, од пристојбе школске сведоџбе 40 К, од глобарине за неуредно похађање школе 80 К.

V. *Школски врт и виноград.* Од закупнине за виноград 441 К, од школског врта 120 К.

VI. *Од прилога.* Прилози школском фонду 300 К, од тога школског фонда 100 К.

Када се све ове своте саберу, износи свота по прорачуну за издржавање веронисповедних школа 26.699 К 40 п. Но овој своти има још да се дода 558 К, што се издаје учитељу Л. В. доплатак мировини му, која је свота уведена у општинску благајну у издавање, али није у примање школске благајне унесено. Тако исто није стављено 800 К у примање школске благајне, што се плаћа вар. порез. звању за убирање школског прореза, него је и то издавање украјумчарено у општинску благајну, да само не виде заслепљени радикали, да се тако много плаћа за одржавање школа. (То је већ јасан доказ, да је то једна глупава и неуредна манипулација.) Према томе, кад се ове своте горњој главној своти додаду, онда износи потребна свота 28.057 К. 40 потура. А кад се прорачуна са 35% према порезној основи од 82.000 Круна, коју годишње плаћају, онда је фактично потребан прирез од 28.700 К. за издржавање наших веронисповедних школа. Јер и ако претичу 642 Круне 60 потура преме годишњем издавању од 28.057 К. 40 п., то је и нужно нешто више прирезати, за евентуалне непредвиђене издатке на школску потребу.

И сада питамо ту красну радикалну црквену управу, после овог еклатантног рачунског непобитног доказа, *ко лаже*: ми или они? Како стоји сад та ваша *званична изјава*, што сте је кроз *лажљиву „Заставу“* на јавност изнели? Камо вам је част и поштење?

Али није ово још све, што имамо да вам кажемо. Чућете и ви и ваш протектор **пишпек Габор**, јер и његови рачуни не стоје боље од ваших. Ви радите у компанији с њиме, он подржава вас, а ви њега. Доћи ће и он на ред, да се и с њиме разрачунамо. Наиме: о епархијском фонду. И тамо има замашно неуредног и несолидног рада са новчаном манипулацијом. Рачуни се никако не издају на јавност, али ипак продиру гласови, да је фонд *грдно осакаћен*.

Штогод је покојни владика Нектарије подигао и украсио по двору, све је *пишпек Габор* порушио. Фама говори, да пишпек Габор зато то чини, што га једном приликом није хтео Нектарије примити у посету. Нектарије се о њему овако изразио: „Шта ће ми тај *„Ђубретар“*? Не примам га!“

Зар то није срамно, да тако лажете и варате наш наивни и неразумни свет? Метнули сте у прорачуну за покриће школске потребе само 20% т. ј. 16.400 К., да народ плаћа, а ко оних осталих 12.657 К. плаћа? Зар не опет наше грађанство? Па шта прикривате то? Приграбили сте и најмање своте од 6 и по К. од разних камата и омањих заклада, као што смо горе изнели, да само опсенете лаковерни свет, да је школски прирез само 20%. Та та ваша лажна манипулација не би смела да се трпи. Виша власт, административна одбор треба да стане на пут том **зулуму**, да се те омање закладе утамањују. Уместо да се остане, да им капитал каматом расте, *ова красна црквена управа не узима само камату за издржавање школа, него је узела, упрошила и капитал им, што по закону не сме бити.* Али, шта ћемо? Врана врани очи не копа. *То све чини једна сикулантивна клика, а на челу им стоји радикалски пишпек Габор*, који се сорема и нада, да буде патријарх српском народу. Он би уредио и народне фондове, као што је уредио манастире: *Крушедол*, *Месић* и *Војловицу*. Ови су манастири под његовом управом опустошени. Ако се то по несрећи српскога народа обистини, имали би онда два патријарха: пишпек Габора и *„Јакова“*. (По замишљају „Стармладог“ с ножем у руци).

Под став. 2.) Пориче красна радикалска црквена управа, да ни једна ратарска кућа није плаћала 350 фор. школарине годишње. Нека загледа та шарлатанстка црквена управа у главну порезну књигу, па ће се уверити, да је ратарска кућа Милана Стојићева 1898. одиста плаћала 350 форината школског прореза. Даклем и то *лажете.*

Под став. 3.) Шарлатанство остаје увек шарлатанство, јер то лежи човеку у крви, те зато и велите лажљиво, да су учитељи по својој властитој молби умировљени. Али је по среди питање то, да ли су исти по својој вољи и жељи то учинили или су терором, претњом дисциплинарним поступком због незнања мађарског језика баш присиљавани, да мировину затраже, и разуме се, да су то учинили, јер им је већ несносно постало. А то су учитељи г. г. Макса *Пантелић*, Стева *Марјановић*, Стева *Јовановић* и Ђока *Лукић*, а то су сви још здрави људи, те би још и данас учитељевати могли. Али притискивало се на њих, што су скупи учитељи са платом од 1000 фор. и поглавито, *што нису радикали, па треба да се уклоне* (зар на благодарности?) да дођу млађи са платом од 500 форината, да су радикали и да смање школски прирез. Је л' то поштено?

Под став. 4.) Лажљива радикалска црквена управа наводи, да је 1902. годинее умножен број школске деце скоро са 200. За 1903. годину, вели, било је уписано 747, за 1905./6.: 934, за 1906./7.: 917 ђака. Ако ово није „швиндл“, онда уопште и нема „швиндла“. **Швиндловати дакле са школом и школском децом, то је неоправдан злочин.** Ако сте 200 ђака уписали више, тим ви већ сами признајете, да сте прошле године уписали 200 ђака мање и онда је истинит факт, да сте 200 ђака од школе отерали. И ту лаж и бруку уписујете себи у заслугу? То је ваша дужност била, да све ђаке, способне за школу, попишете, као што чини свака друга савесна школска управа. А зашто није изнесено, колико је школске деце 1901. године било, кад је заступство на управи било, па да се очито види, да ли је те године мањи број уписан. Но то је једна проста лагарија. Износи се у изјави, да је 1902./3. године уписано деце 747, а 1905./6. и 1906./7. 917 ђака. А камо вам година 1903./4. и 1904./5., да се види, колико је тих година деце било? Зар то није доказан „швиндл“? Кад је било по вашем наводу 1902./3.: 747 уписане деце, а у даљим годинама је преко 900 ђака школу полазило, нисмо ли зар у нашем чланку истину казали, да је преко 200 ђака одбијено од школе? То се види и према броју ђака, кад се поделе деца на 12 разреда. Узимо у 5. и 6-ом спојеном разреду по 60 ђака по разреду, износи 120 ђака. Осталих 800 ђака, просечно на 10 разреда, долази на разред 80 ђака, но у нижим разредима свакако је по 90 и више ђака било.

Зар није тим доказано, да сте неколико година отеривали децу од школе? Зар то није злочин, да толики број деце за увек неписмени остану? *И такова једна шарлатанска радикална црк. управа има још образа, да друге људе тера у лож, који износе њихова бездушна неваљалства?* Наши ратари већ су увидели, да код црк. управе има два-три човека, који ту узбуну у народу шире, и осведочени су, да ти исти *само за свој џеп раде*, да се они дневницама и путним трошковима по општинама нагутају. Само, на жалост, већи део занатлија

ЛИСТАК.

Да ли је Бетовен у Бечу гладовао?

(Поводом књижице „Wien“ од Хермана Бара.)

Од **Душана Шамбека,** коровоће.

Пре неколико месеци појавила се једна немачка књижица под насловом „Wien“, коју је написао Херман Бар. У њој он најоштрије напада Бечлије, и оне од прошлих дана, а и ове данас. Међутим је та књижица Аустријанцима одузета, јер ју је цензура забранила.

У једном делу књижице подиже Бар страшну оптужбу против Бечлија, да су они Бетовена оставили да умре од глади. Однопај између Бечлија и Бетовена наводи он овако:

„И тако је остао сасвим сам. Нису га могли требати. Био је одбачен, заборављен, у вароши није имао пријатеља. Они су га оставили да умре од глади.“

Па онда наставља:

„Био је изашао из моде те је остао усамљен. Разболео се. И почео је страховати од нужде, заслуживати није могао. А није имао у целој вароши бар једног човека, којем би се могао поверити. Па је онда писао у Лондон“....

И доказује, како му је на то његово писмо филармонијско друштво у Лондону послало 100 фунта штерлинга. Даље наводи писмо једног бечког банкарског чиновника, који је новац отправио. Из тог писма најглавније је ово: „.... Велики, у целој Европи са правом признати и омиљени човек лежи у Бечу у највећој нужди, у болесничкој постељи, и бори се са животом! И то морамо ми из Лондона да дознамо! Ето, онде се брину, оданде журе да покажу своје велико срце и да га спасу од невоље.“

Одма после писма долази опис о смрти и сахрани Бетовеновој. Ево како Бар то описује: „Неколико дана доцније дође и 26. март 1827., и тог дана Бетовен умре. Сад га се Бечлије сетише. Сахранише га са највећом помпом. Цео Беч је био присутан — јер ту Бечлије уму да се покажу. Само што је то све плаћено енглеским новцем“.

И још ово: „Филармонијском друштву у Лондону паде та част, да својим новцем сахрани овог великог човека, јер без овога не би Бечлије то тако лепо учиниле. Све је онда викало: „Срамота, грдна срамота за Аустрију!...“

Па напослетку долази Бар са оном заиста страшном оптужбом: „.... *И тако га хтедоше оставити да умре од глади.* Није знао у целом граду, на кога би се обратио, да му своју голему нужду искаже. Него мора Енглезе да мољака. Зато је и могао мирно умрети. Енглези су га сахранили!“ И тако даље, и тако даље.

Свакако Херман Бар није прочитао озбиљније и стварније Бетовенове биографије, Јер у њима би он нашао много и много ствари, које би га о противном уверила.

Фримел доказује да је Бетовен 1815. године купио неколико акција, које су као оставштина његова имале вредност близу 10.000 фор. бечке вредности. А и у готову новцу нађено је до 10.000 фор. Рис доказује, да има писмо, у којем му Бетовен јавља, да једном свом нећаку завештава годишњу припомоћ од 2000 фор. И своме брату Карлу дао је припомоћ од 10.000 фор. Из овог се дакле даје видети, да у новцу никако није оскудевао.

Него има нешто сасвим друго. Бетовен је био велики материјалиста. Он је просто грабио новац. Стоји, фактички, да је он писао у Лондон и молио помоћи. Само га томе није гонила нужда (како то каже Бар), него просто среброљубље. Брајнинг, пријатељ његов, преклињао га је да никако не моли Енглезе. Он то није послушао, јер тамо, где се тицало „новаца“ и лепих „уговора“, ту је Бетовен онда на све заборављао. Колико је пута био случај, да је једно те исто своје дело код више издавача продао. Тако је било и са његовом „великом мисом“ (die grosse Messe) због тога је долазио у велике заплете и још веће неприлике... Изговарао се да је он мислио на другу своју мису, и т. д. У Енглеској се чак и јавно говорило (а тамо су га царски награђивали за његова дела) да се чувају Бетовена: „Не купујте — за име Божије — ништа од Бетовена!“

Разуме се да је као среброљубац био и тврдица, те му је најмилији разговор био о нужди и сиротињи. Кад су у државни папири од вредности губили од своје праве цене због финансијских неприлика — он онда није штедио ни људе на највишим положајима, називајући их најпогрднијим именима. Једном му је племенити гроф Лихновски хтео једним саветом на руку да иде. Њему то није одговарало и он напише грофу ово: „Подлаце презирем. Немојте ме више посећивати.“

За допуну тога, да Бетовен није био у новчаним неприликама, може да послужи и то, да је он имао доживотну државну припомоћ од 4000 фор., коју су му издадили ерцхерцег Рудолф, кнез Лобковиц и кнез Кински. Доцније је та припомоћ пала на половину, због финанцијалних непогода у земљи. А да и од милости Бечлија није зависио, вероватно је, јер су му издавачи и бечки и страни плаћали грдне своте за његова дела. Он је међутим био тако далеко терао, да су га из-

још су уљуљани и занесени Јапином опсепарском хипнозом и јаковлуком, те не може да се још разбуде, ма да виде у тој несрпској борби наш српски назадак и пропадање на сваком кораку, и нарочито баш код наших занатлија овладала је највећа сиротиња.

На став 5.) имамо само толико поново да кажемо, да се не може рећи, да је хонетна црк. управа, која је општинску имовину у своје руке узела, кад погрешно једна свота од преко 4000 круна није књижена. А ко стоји после овог факта добар, да нема још и друге погрешке у општинском руковању? Јер, кад се већ отштампао закључни рачун и тај је фаличан, — онда је врло жалосно стање! Тај је рачун несумњиво прегледао црк. одбор, па скупштина, а најпосле ревизор епарх. власти, па каково је жалосно то прегледање, кад није погрешка пронађена и исправљена? *На несрећу наше ове црквене општине има у рачунима још и других ружних не погрешака, него несавесног рада.* О томе ће се свако уверити из наших даљих посматрења. По овоме судећи, свако мора до уверења доћи, да се рачуни и не прегледају. А ко би најпосле и смео да оспори радикалске рачуне, тај би добро прошао, одма би Ober-шарлатан дао том ревизору пакрачки декрет.

(Наставиће се.)

НОВИ САД, 5. октобра 1907.

— **Др. Сос је проговорио!** Српска јавност одавна није чула радикалског фискала за „ужу“ Угарску, познатога дра *Соса*. Не знамо, за што је толико ћутао тај празноглави разметљивац, али да у његовој глави заиста има *соса* уместо мозга, то је он доказао и својим глупим „писанијем“ у јучерашњој радикалској пачаври.

Кикиндски „*Српски Глас*“ и неколико мађарски листови јавили су оно, што су радикали хтели да *прекуше* пред српским народом, а то је: да је *радикалски саборски одбор дао итебејским Мађарима 850.000 К зајма из српских народних фондова.* Ми смо то регистровали и по заслузи жигосали тај *несрпски* поступак радикалског саборског одбора. То је разбеснило дра *Соса*, и он је устао, да одбрани саборски одбор. Он *признаје*, да су итебејски Мађари на *слатину* грофа Кинскога добили **850.000 К** зајма из наших народних фондова. За љубав неког процента, који ће — како др. Сос тврди — годишње умножити фондове са 17.000 К, дају мађарони у саборском одбору *шуђинцима скоро* **милијон Круна** *српског народног новца!* У томе је црни грех радикалски. Бадава се измотава сад др. Сос — овај нитковлук радикалски српски народ не ће никад заборавити.

Глупости дра Соса прелазимо с презрењем; за српску јавност је главно, да и фискал за „ужу“ Угарску признаје један *радикалски злочин.*

— **Гилотина даље ради!** Познато је, да је кошутовачки лист „Застава“ више пута кидисала на главног школског референта г. Ђорђа *Поповића*, јер овај није у свему хтео да парира радикалским дахијама. Сад је незаконити радикалски Школски Савет донео ово решење:

„По саслушању пријаве дра Бранка *Вујића* и извајњења гл. шк. референта одлучено је, да се гл. шк. референт под истрагу стави и да се још и друге пријаве и тужбе, које су против гл. референта поднесене припоје па да се изнесу пред дисциплинарну комисију, која је састављена овако: Др. Мита *Мушицки* као потпредседник, Милан *Недељковић* као члан из Карловаца и др. Мил. *Бабић* који је место гл. шк. референта, који је у овом случају *оптужен.* Истој се комисији сви списи уступају ради истраге“.

То јавља „Застава“ телићима својим, да ови виде, како радикалска гилотина и даље ради!

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

— **Секуларизација црквених добара у Угарској.** У Будимпешти одржана је скупштина, у којој је говорио министар пољопривреде И. *Дарањи*, те је у подужем говору изјавио, да би сада било врло опасно дирати у црквено питање, особито у питање о секуларизацији добара католичке цркве. То би питање, да се сада баци у народ, завадило мали мађарски народ, коме треба концентрације свих сила и свих странака. Тако је министар опомињао скупштину, те је она закључила у смислу његова говора, да се у опште не износи више питање о црквеним добрима, како то желе протестанти и некоји католици. Министар је у својем говору у велике хвалио патриотизам мађарског католичког клира, признајући да је тај клир вазда стајао на бранику за заштиту мађарскога народа и његових права, па више и свих тежња.

Ко прати насиља Мађара против Немађара, особито Словака, зна, како прогањају сваког католичког свештеника, ако као Словак стоји уз свој народ. Највише од свих бискупија има тих прогона, премештења и вексација у острогонској надбискупији а под примашем *Васарујем*. Тога су пуне мађарске новине под насловом: „Панславизам, панславистички агитатор.“ Ако Словак каже јавно, да је Словак, одма га мађарско-жидовске новине описују као „панслависту“. Словачки учитељи прави су мученици уз словачке свештенике.

— **Босна и Херцеговина.** Као што јавља мостарски „Народ“, избори за српску народну скупштину довршени су готово свуда у Босни и Херцеговини. Избори су испали у правцу мајске револуције сарајевске. Гласало је, по рачунању „Народа“, на 80.000 гласача. Ред је у опште свуда био примеран. Скупштина ће се састати у Сарајеву о Митрову-дне, да утврди организацију српског народа и одреди правац раду.

Вести из места и из народа

Нови Сад, 5. октобра 1907

— **Дар ватрогасцима.** Гостионичар на новосадској железничкој станици Лауш *Варади* даровао је новосадским добровољним пожарницима сто круна, признајући им тиме труд око гашења пожара, који је накјуче избио на тавану железничке станице.

— **Један од потпредседника угарског сабора у Новом Саду.** „Ujvidék“ дознаје, да ће потпредседник заступничке куће угарског сабора Стеван *Раковски* са још неколико чланова пучке странке сутра на вече брзим возом стићи у Нови Сад те ће бити гост одветника и саборског посланика дра Стеве *Адамовића*. У недељу ће сви заједно отићи у Товаришево, где ће др. Адамовић поднети рачун својим бирачима о свом раду на сабору.

— **Опанчар и констаблер.** Овдашњи опанчар Јефта *Малић* пре неки дан се на пијаци споречкао с једним констаблером. Реч по реч па дође богме и до туче. Опанчар се устреми на констаблера, стане га ударати па му изгази шешир и број. Једва су помамног опанчара могли да савладају њих неколико констаблера, који су брже дотрчали свом колеги у помоћ. Милић је отеран у варошку капетанију те је против њега покренут поступак због насиља против власти.

— **Земљотрес.** У нашој вароши је у прошли петак око полак пет после подне био мален таласаст потрес, који се кретао с истока на запад и трајао је свега два секунда. Врло многи га нису ни осетили.

— **Концерат католичке женске добротворне задруге.** На појутарје Митровадне, 27. о. м. (9. новембра п. р.), приређе новосадска католичка женска добротворна задруга уобичајени концерат у сврху, да се за божић купи одело сиротој деци. На том ће концерту суделовати и наша бајна Српкињица Вера дра Александра *Коде* свирком у виолину. Осим ње ће још суделовати и певачица Ема *Мајшинска*, одветник др. Дезидерије *Елшлегер* свирање у гласовир, а декламовање Илонка *Ковачева* и Бела *Њири*.

— † **Стеван Секулић, бележник.** О том честитом Србину, за чију смо смрт јавили у 216. броју „Браника“, пишу нам из *Кумана* ово: »Како која година, а по који још заостали тип поносног негда „дишкрећана“ нестаје са лица земље, обори га време па да је још толико моћан, силан био! И покојни нам друг беше још до скора чврст, јак, те изгледаше као оно столетни необорими дуб, који пркоси свакој бури и непогоди — но ево и тај стари, све до јуче тако рећи, чврсти, непомични дуб паде, а да се више међу живима не види. Као Србин, српског свештеника син, ербовао је покојник толико, колико је по положају своме као бележник ербовати могао, па је ипак неоцењених заслуга стекао за ову црквену општину. Учинио је, припомогао је, да општина црквена има данас леп посед, те нам народ не зна за прирез, већ се све потребе подмирују из црквено-општинског имања. До последњег часа живо се интересовао за наше јавне ствари, жељно је вазда чекао „Браник“, најмилију свакидању лектиру своју, а с болом у души гледао, шта неки синови народа српског раде, те је раздор и растројство толико маха у народу узело. Нека је и овим путем хвала добром Србину на свем оном, што добра учини општини овој и вечан му спомен!

—вић.“

— † **Јоца Манојловић** У *Чуругу* је сад у уторак 2. о. м. након кратког боловања умро честити занатлија *Јоца Манојловић* „Баба“, а у среду после подне је сахрањен. Покојник је са свога поштења и карактера био

давачи морали молити за дела, а награде је он сам просто диктирао. Примера ради навешћу, да му је издавач Диабели нудио 80 дуката у злату за један квартет.

Она пак примедба Барова, да Бетовен није имао пријатеља, даје се такођер растумачити. Познато је, да је Бетовен био болешљив, и што је главно, глув, те онда природно је и нервозан; па стога није ни волео друштво. То га је усамило и у души му — а и у спољашњем друштвеном саобраћају.

Оволико сам сматрао за нужно, да потврдим тај факт — да Бетовен није гладовао у својим последњим данима. а нарочито не кривицом Бечлија, који су га увек високо ценили.

Стари мајстор, својим начином живота као човек сребролубац и тврдица, човек глув, нервозан, и иначе болестан, сам је крив, што се о њему тако рђаво мислило.

Херман Бар хтео је Бечлије мало да дирне. У његовој књижици „Wien“ има доста истине — али онај део који се односи на Бетовена, не одговара никако истини.

У **Т Ковину**, 16. октобра 1907.

ЂАЧКА ЖЕНИДБА.

Од: **Потапенка.**

(Наставак.)

При томе је тако тужно и молећиво гледала му у очи, да му се срце потпуно раскравило.

— Да ли да се сакријем где?

— Сакрити се не можете. Полиција ће Вас наћи и биће још горе . . . Бог зна, шта би посумњали! . . . . Не, сакрити се не можете.

Отпоче мислити. Ова девојка, на коју цре годину дана није ни мислио, сад наједном је пробудила у њему симпатију. Гроздин је тако исто чезнуо за науком, образованошћу и светлошћу. Нарочито се одушевљавао за образованост женских. И тако је он с једне стране одобравао Олги Александровној њену намеру и сасвим се удубио у размишљање о њеној ствари, као да се то таче лично њега.

— Колико година имате, Олга Александровна?

— Деветнаест! — одговори девојка.

— То је мало. Још две године треба Вам па да будете пунолетна.

— Слушајте! — поче она на ново, а детиње јој лице изражаваше тужну озбиљност. . . . Слушајте, Гроздине, ја се натраг не ћу враћати . . . . Ја бих тамо или полудела или умрла . . . Тамо ми је врло тежак живот. Ви сте видели, какав је. Али Ви још не знате све. Пуковник захтева, да му свако без противљења испуњава његове жеље . . . После Вашег одласка у варош, некакав судија почео је долазити нама, запросио је и моју руку, тутор хоће по сваку цену да се ја удам за њега. Али је то тако одвратан човек . . .

— Тим горе? Тај Вам може много шкодити.

— Знам. Али шта да радим?

Гроздин се и опет дубоко замислио. Одједаред са највећом енергијом рече:

— Знате шта? Има само један излаз.

— Има излаза? упита га девојка радосно.

— Јесте, има . . . Само што је . . . . један врло необичан излаз . . . Врло необичан начин. Али Ваш положај је у питању, тамо Вам је тако тежак живот, да бисте радо умрли . . . Тај начин . . . укратко да кажем . . . Ви се морате удати . . .

Олга Алексаодровна нагло диже главу и усправи се.

— Удати се? За кога?

— Ма за кога, то је потпуно свеједно.

— Не разумем . . . Како то треба да се уради?

— Нисам, зацело. казао, да је то лак посао . . . То пак, како се ради, врло је просто. Треба отићи у цркву и венчати се, али још треба . . . треба, да је дотични у сваком погледу частан човек . . . Једном речи, такав човек, на кога се може . . . можете ослонити . . . Ви ме разумете . . .

Зачуђеним очима гледала га је, можда је мислила, да је с ума сишао. Али тако паметне, искрене и поштене биле су му очи. Изражавале су толико заузимљивости и бриге.

— Видите, Ви сте мо задивили . . . Истина, да у томе нема ништа . . . Вама треба помоћи . . . свакоме је дужност, да другом у невољи помогне . . . Ваша је судба тешка, треба је олакшати . . . опростите, али можда сто Ви већ везани . . . Волите ли кога?

— Не, не! одговори она брзо. Никог, никог! . . . Али тај човек . . . Лако може да се деси, да он после тога заволи коју другу, па усхте и да је узме . . . Шта ће онда бити?

— Но, знате, то је управо тако, као кад неко, пошто се давио, поново мора да скаче у воду а при томе чува само свој капут, да се не накваси, а за себе се не брине. Кад један човек хоће да Вам помогне, онда се не сме на то мислити. Ви сте се, Олга Александровна, обратили на мене, да Вам дам савета, и верујте, ја свом душом осећам Ваш тешки положај . . . Кад бисте се Ви мени поверили — а треба да се поверите! и ја у то већ верујем, јер сте се на мене обратили . . . и кад бисте имали воље, да се удате за мене, ја Вам стојим на расположењу, ја сам слободан, не волим никог, управо као и Ви . . . Нећемо стајати једно другом на путу у животу . . . Одлучите се. Видите ли, сутра Вас већ могу наћи и вратити . . .

— Не знам! — рече она тихо, збуњена овом понудом.

— Одлучите се . . . и што је главно, смирите се, пите мало воде . . . Та очи су Вам пуне суза . . .

Напуни чашу па јој је пружи, али у томе њојзи потекоше сузе. Тихо рече:

— Не ћу . . . Не ћу од Вас толике жртве.

— Али, оканите се тога! Каква жртва? Где је ту жртва? Реч Вам дајем, да никада не ћу Вашу слободу ограничавати. Ви ћете то исто обећати мени.

(Наставиће се.)

поштован од свију, што се и по спроводу могло видети. Отпратили су га сва три чурушка свештеника и три учитеља, као и занатлијске удружење — чији је „Баба“ оснивач и први председник био — испратила га корпоративно са својим црним барјаком и дуплирима. А преч. г. Василије *Теофановић*, парох, у име свију опростио се са покојником врло лепим и смишљеним говором. Покојном »Баби« Бог да му душу прости!

-- **Демонстрације у Београду**. Из *Београда* јављају, да је тамо дошло до великих демонстрација против Аустро-Угарске приликом премијере једне Кочићеве лакрдије, у којој се исмијава и жигоше данашња управа у Босни и Херцеговини. Често се чули повици: *„Доле с Аустријом! Доле с Угарском! Босна мора бити наша! Живила босанска револуција!“* Ова вест није још потврђена.

Новости са стране.

— † **Морис Леви**. У Паризу је јуче напрасно у 75. години свог века преминуо члан Научне Академије („Académie des Sciences) у Паризу, члан петроградске, бечке и лондонске академије, управитељ париске звездарнице, чувени астроном Морис *Леви*. Покојник је у својој струци написао силна дела, између којих се нарочито одликују његове расправе о новим методама, како да се директно одреди рефракција и аберација.

— **Спомен-табла песнику Фоглу**. 16. новембра 1866. умро је у Бечу аустријски песник Јован Непомук *Фогл* у кући, која је недавно срушена те је на њено место назидана нова зграда. Сад ће се на чело тој новој згради ставити рељефпортré песникова у облику медаљона а том ће се приликом одржати и скромна светковина. Песник Фогл је и нас Србе задужио тим, што је на немачки језик превео наше народне песме о Краљевићу Марку. Тај његов превод изашао је у Бечу године 1851.

НОВИЈЕ.

Будимпешта, 4. октобра. У владиним круговима узима као извесно, да ће расправа о вотирању поравнања протећи глатко. Из независне ће странке иступити њих мало, иначе ће све коалиционе странке вотирати поравнање. Заступничка кућа угарског сабора закључила је, да идућу седницу одржи у уторак.

Беч, 4. октобра. Његово Величанство цар и краљ Фрања Јосиф I. од јуче после подне је без грознице. Ноћ је провео нешто мирније те је услед тога у овај мах и субјективно расположење боље.

Лондон, 4. октобра. „Morning Post“ јавља, да су изасланици *Муле Хафида* синоћ из Лондона отпутовали у Берлин.

Париз, 4. октобра. Руски министар иностраних дела *Извољски* стигао је јуче амо на подужи боравак.

Будимпешта, 9. октобра. Делегати хрватско славонског сабора упутили су председнику угарског сабора *Јусту* писмо, у ком изјављују, да дају оставку на местима у појединим одборима, јер већина није изабрала оне, које је хрватско-српска коалиција предложила и јер је из једног од најважнијих одбора избрисала кандидата хрватско-српске коалиције.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „БРАНИКА“.

После склопљеног поравнања.

Будимпешта, 5. октобра. У конференцији Кошутове странке Кошут је растумачио цео комплекс поравнања. Холо је изјавио, да се за повишење квоте као противуслуга мора дати самостална банка. Кошут је изјавио на послетку, да ће наступити стављање страначког или чак и кабинетског питања, кад одбори претресу предлоге о поравнању.

Ђорђе Нађ пријавио је свој иступ из Кошутове странке.

Краљева болест.

Беч, 5. октобра. Краљ је ноћу мирно спавао, јер је добио лек, који утишава кашаљ и растапа слуз. Температура тела се је малко повисила.

Беч, 5. октобра. Ноћас је краља узнемиривао кашаљ, те је мање био миран, али ноћас и пре подне беше сасвим без грознице.

Изгорело село.

Липт. Ст. Миклуш, 5. октобра. Село Липт. Св. Ана је ноћас потпуно изгороло. 120 кућа је уништено.

Сл. председништву „Кола младих Срба“ у Будимпешти.

Потписани умољавамо горе хваљено председништво, да нас у интересу самог друштва, а и у интересу нарочито новодошлих млађих чланова *одмах* изволи известити, кад мисли већ једном сл. управа наћи тај месецима тражени локал, отпочети рад, управо предати млађима и поднети — што је давно требало чинити — оставку.

Ако је до стрпљења и чекања, и сувише је. Да не буде: Dum Roma deliberat, Saguntum perit.

У **Будимпешти**, 4. окт. 1907. г. **Бранко Ролер** stud. iur. с. р. **Ђорђе Цвејанов** stud. phil. с. р. **Милан Матић** stud. iur. с. р. **Емил Недељковић** stud. med. с. р. **Ђорђе Котур** stud. iur. с. р. **Милан Радулашки** stud. med. с. р. **Милош Рајковић** stud. ing. с. р. **Никола Ђурић** stud. ing. с. р. **Тодор Кнежевић** stud. iur. с. р. **Сава Икраш** stud. ing. с. р. **Радован Пиварев** stud. pharm. с. р. **Стева В. Стојнић** stud. tech. с. р.

Привреда.

Како стоји пазар са хмељем

Услед тога, што су у Бачку стигли чешки и немачки купци те покуповали силан хмељ, продано је добре две трећине бачког хмеља а само је слаба једна трећина остала у рукама произвођача. Трговци бирају нарочито каквоће зелене боје и боље каквоће, тако да се исте — осим онде, где још није било трговаца — већ ретко више могу наћи.

Тако велика пазара још није било у Бачкој а што је ове године тако добар пазар, ваља приписати не само доброј каквоћи бачкога хмеља, него и великој попустљивости произвођача.

За одиста леп хмељ прве врсте још се за последњих дана плаћало 110 до 116 круна, за хмељ друге врсте плаћало се 80 до 100 круна а за изломљен, жућкаст и рђаво бран хмељ давало се само 50 до 70 круна.

При продаји бачкога хмеља од велика је уштрба велика врућина, услед које хмељ јако губи у вредности, осим тога и стална оскудица у вагонима и недостатне стоваришне просторије на железничким станицама, а уз те невоље надолази још и страјк, који је делимице избио код аустријских железница.

На светској пијаци у Нирнбергу пазар је са свим млак, магазини су непроданим хмељем све више и више препуњени, јер се продаје само половина, а која дан и само трећина дневног довоза.

Као свуд на свету, тако се и онде тражи само прима-роба и добра средња каквоћа а како се од довезене робе само за врло мален део може то рећи, то је и други хмељ тешко продати.

О падању цена не може управо бити разговора, велика је невоља само то, што нема воље на куповање. Та безвољност се шири и по местима производње па где је још пре недељу дана крај био пун купаца те су тавани подобро били испражњени вани, ту је сад свуд настао застој, пазар је млак и тих, а на неким местима чак је сасвим стао.

Да ће ове године у пркос слабој осредњој жетви ипак цене бити тако јефтине и да не ће бити праве воље на куповање, није нико мислио а то је узрок и тому, што ће се на зиму искрчити много хиљада јутара.

У Немачкој на многим местима није хмељ ни бран, него су одсечене вреже бачене у амбареве па ће се на зиму мало по мало с њих брати хмељ, ако цене буду боље.

Нирнбершке су цене ово:

Сајамски хмељ	84 — 122 К
Горски хмељ	122 — 144 К
Шпалтски хмељ	144 — 192 К
Халертауски хмељ	144 — 192 К
Виртембершки хмељ	108 — 168 К
Баденски хмељ	144 — 168 К
Познањски хмељ	146 — 180 К
Елсаски хмељ	144 — 180 К

Хмељ је и на местима производње јефтинији за десет до двадесет круна.

У Сацу су цене за последњих дана нешто опет привукле, пазар је како на овдашњој пијаци, тако и по местима производње тако живахан, да су две трећине овогодишњег великог рода већ распродане. Цене су већ према врсти и каквоћи 160 до 200 круна.

У Штајерској је највећи део овогодишњег рода већ распродан по 70 до 130 круна.

У Енглеској је пазар са хмељом за последњих дана прошле недеље постао живљи а цене су нешто скочиле.

Цене су онде:

Енглеском хмељу . .	100—124 К
Американском хмељу .	106—144 К
Белгијском хмељу . .	—106 К
Немачком извозном хмељу	—200 К

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: Јанко Перић.

ОГЛАСИ.

Јавна захвалност.

Задруга за узајамно осигурање мираза у Митровици исплатила је мени потпуно мираз, на који сам се осигурала, те јој овим изричем јавно захвалност и препоручујем је свима родитељима, који својој деци мираз осигурати желе.

Мираз се постизава после извршења једне године дана.

У **Митровици**, 13. октобра 1907.

Милена Шећерковић,
536 2-3 рођена **Зелић**.

Кашаљ

ко

воли своје здравље, одстраниће га. **5245**
нот. овер. сведочаба потврђују повољан успех

кајзерових

ГРУДНИХ КАРАМЕЛА

СА ТРИ ЈЕЛЕ.

Лекарски опробано и препоручено против кашља, промуклости, катара, крвавости, катара у ждрелу, великог кашља и зацењивања.
Пакет 20 и 40 потура.

Доза 80 потура. Може се добити код: Оскара Клајна, дрогерија код Црвеног Крста у Новом Саду, Љ. Стефановића сина у Новом Саду, Омера Попова у Карлову, К. Пероса, апотека у Бавништу, Светозара Михајловића, апотека у Ст. Пазови, Павла Вујашковића, трговца у Митровици, Стевана Штрасера, апотека у Карловцима, Јосипа Хондла, апотека у Руми, Карла Ирига, апот. у Апатину, Апотека Деодато у Петроварадину.
537 1—24

ПРОМЕСЕ
Бечко-комуналних
срећака
од 1874. год.
ГЛАВНИ ЗГОДИТАК
К 400,000·—

1 згодитак од К 20.000·—, 1 згодитак од К 10.000·—, 5 згодитака по К 2000·— и 12 згодитака по К 500·—.

Жребање 2. новембра.

Цена К 15·—.

Издаје

Мењачница Централног Кредитног Завода

д. д. у Новом Саду.

Поштом шаљемо промесе, кад нам се поред цене пошаљу још 35 пот. за поштарину. 538 1—

На захтев и поштанским поузећем.

25.484. szám. 540 1-1
kig. 1907.

Árlejtési hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa a futtaki ut mentén a vásártéri telek mellett 600.000 koronányi összköltséggel épitendő városi közkórház alábbi munkálataira nyilvános árlejtést hirdet.

Árlejtés alá a következő munkanemek kerülnek:

1. Vizvezeték, csatornázás és berendezések.
2. Fütés, berendezés.
3. Villanyszerelések.
4. Ajánlatok csakis egyes munkanemekre külön-külön tehetők. Jogositva vannak vállalkozók saját vagy más rendszerű tervvel is pályázni a költségvetésben foglalt általános megjegyzések szem előtt tartásával, de tartoznak ez esetben részletes tervezettel és müszaki leirással az eltérést megokolni és azt oly részletességgel teljesiteni, hogy a megbirálás bizottsággal eszközölhető legyen.
5. Csakis azon ajánlatok fognak figyelembe véttetni, melyek a rendelkezésre bocsátott nyomtatványok felhasználásával az egységárak és végösszegek beirása és a végeredménynek számokkal és szavakkal való feltüntetésével adattak be. Később vagy távirati uton beérkező ajánlatok, vagy pótajánlatok, hasonlóképen azok, melyek nem szabályszerüen állittattak ki, figyelembe véttetni nem fognak.
6. Az ajánlatok 1 korona bélyeggel ellátandók, lepecsételendők, szabályszerüen aláirandók és bérmentesitve folyó évi november hó 15-ik napjának délelőtti 12 órájáig a városi iktatóhivatalban nyujtandók be.
7. Minden ajánlattevő tartozik ajánlata benyujtása előtt a saját vállalati ajánlati összegeinek megfelelő 5 (öt) százalék bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a városi pénztárnál letétbe helyezni és az erről szóló nyugtát ajánlatához csatolni.
8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötve maradnak.
9. A városi tanács fenntartja magának ama jogot, hogy a munkák végrehajtásával tekintet nélkül a vállalati összegre azt a vállalkozót bizza meg, aki a jó és helyesen készitendő munkák teljesitése iránt már eleve a legtöbb biztositékot nyujtja, tovább, hogy ezen árlejtésnek részben vagy egészben való megsemmisitésével uj árlejtést irjon ki.
10. Az ajánlati ürlapok és munkakivonatok a városi mérnöki hivatalban és Kopeczek György okl. épitész irodájában (Budapest, V. Nádor utca 24.) laponként 10 fillér előállitási árért kaphatók, ugyanott a tervek megtekinthetők, s esetleg szóbeli felvilágositások is nyerhetők. A szükséges terveket pályázni óhajtó vállalkozók dijtalanul lemásolhatják, vagy 50 kor. előállitási ár lefizetése mellett müvezető épitész irodájában megkaphatják.
11. A beérkező ajánlatok a fent kitett határidő eltelte után ugyanazon napon tartandó nyilvános tanácsülésben a megjelent érdekeltek jelenlétében fognak felbonttatni.

Ujvidék szab. kir. város tanácsának 1907. évi október hó 12-én megtartott üléséből.

SZALAY
kir. tanácsos, polgármester.

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браник«.
Штампарија деоничарског друштва »Браника«.